

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 8.5.2013
COM(2013) 273 final

2013/0146 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY,

**kterým se členské státy zmocňují, aby v zájmu Evropské unie podepsaly Smlouvu
o obchodu se zbraněmi**

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

1.1 Úvod

Rezoluce OSN č. 61/89 přijatá v roce 2006 zahájila proces vedoucí k vypracování smlouvy, která by upravovala mezinárodní obchod s konvenčními zbraněmi, tzv. Smlouvy o obchodu se zbraněmi. Cílem bylo dospět k právně závazné smlouvě, která by zajistila odpovědnější legální obchod s konvenčními zbraněmi zavedením přísných společných mezinárodních norem pro dovoz, vývoz a transfery zbraní.

Intenzivní přípravné práce probíhaly v letech 2007 a 2009; ve dnech 2. až 27. července 2012 proběhla v New Yorku první konference Organizace spojených národů o Smlouvě o obchodu se zbraněmi. Ačkoli se během konference nepodařilo dosáhnout všeobecné shody, jejím výsledkem byl první návrh znění smlouvy.

Během poslední konference OSN, která se uskutečnila v březnu 2013, byl tento návrh smlouvy revidován, ale ani tehdy nebylo dosaženo dohody, neboť tři státy zamítly návrh předložený předsedou konference. Smlouva byla nakonec přijata kvalifikovanou většinou dne 2. dubna 2013. Většina členů OSN souhlasila s tím, že smlouva by měla být otevřena k podpisu dne 3. června 2013.

1.2 Pravomoc EU

V souladu s pravidly o vnější pravomoci stanovenými v čl. 3 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie se Smlouva o obchodu se zbraněmi týká záležitostí, které spadají do výlučné pravomoci Unie.

Smlouva o obchodu se zbraněmi stanoví mimo jiné opatření (např. dovozní a vývozní kontroly), která spadají do oblasti působnosti společné obchodní politiky Unie. V této oblasti Smlouva o obchodu se zbraněmi upravuje oblasti práva Unie, ve kterých již existuje pokročilý stupeň regulace. Kromě toho jsou rovněž relevantní tyto právní akty Unie týkající se vnitřního trhu: a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES ze dne 6. května 2009 o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství; b) směrnice Rady 91/477/EHS ze dne 18. června 1991 o kontrole nabývání a držení zbraní; c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 258/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se provádí článek 10 protokolu Organizace spojených národů proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (protokol OSN o střelných zbraních), a stanoví vývozní povolení, opatření pro dovoz a tranzit střelných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva.

Vzhledem k tomu, že se Smlouva o obchodu se zbraněmi týká záležitostí spadajících do výlučné pravomoci EU, nemohou členské státy o podpisu této smlouvy rozhodnout samostatně. Mohou ji podepsat pouze tehdy, je-li to v zájmu Unie a jsou-li k tomu na návrh Komise zmocněny Radou.

1.3 Podrobnosti a oblast působnosti Smlouvy o obchodu se zbraněmi

Cílem Smlouvy o obchodu se zbraněmi je přispět k míru, bezpečnosti a stabilitě na mezinárodní a regionální úrovni prostřednictvím regulace mezinárodního obchodu s konvenčními zbraněmi a vymýcením nedovoleného obchodu se zbraněmi. Smlouva o

obchodu se zbraněmi vytváří normy pro transfery konvenčních zbraní a požaduje, aby smluvní státy přezkoumaly veškerý vývoz zbraní, aby se zajistilo, že konvenční zbraně a střelivo nebudou používány mimo jiné v souvislosti s porušováním lidských práv, terorismem a porušováním humanitárního práva.

Smlouva o obchodu se zbraněmi stanoví hodnocení transferů zbraní a opatření, která mají zabránit odklonění konvenčních zbraní z vyvážejících a dovážejících států. Navíc zvyšuje transparentnost obchodování se zbraněmi, a to podporou vedení záznamů a podávání zpráv sekretariátu a ostatním smluvním státům. Ustanovení Smlouvy o obchodu se zbraněmi se týká konvenčních zbraní těchto kategorií: bojové tanky, bojová obrněná vozidla, velkorážní dělostřelecké systémy, bojové letouny, úderné vrtulníky, bojová plavidla, řízené střely a odpalovací zařízení řízených střel a ruční palné a lehké zbraně. Smlouva se rovněž vztahuje na související střelivo/munici a součásti a díly.

1.4 Důsledky pro *acquis communautaire*

Smlouva o obchodu se zbraněmi může ovlivnit nebo změnit oblast působnosti společných pravidel přijatých Evropskou unií. Proto Rada stanovila v příloze svého rozhodnutí .../2013, kterým se Komise zmocňuje k jednání o Smlouvě o obchodu se zbraněmi v záležitostech, které spadají do pravomoci Unie, tyto směrnice pro jednání:

- (1) Smlouva o obchodu se zbraněmi nesmí obsahovat žádné ustanovení, které by členským státům bránilo uplatňovat:
 - (a) směrnici Rady 91/477/EHS ze dne 18. června 1991 o kontrole nabývání a držení zbraní, ve znění pozdějších předpisů;
 - (b) směrnici Rady 93/15/EHS ze dne 5. dubna 1993 o harmonizaci předpisů týkajících se uvádění na trh a dozoru nad výbušninami pro civilní použití, ve znění pozdějších předpisů;
 - (c) směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES ze dne 6. května 2009 o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství, ve znění pozdějších předpisů.
- (2) Smlouva o obchodu se zbraněmi nesmí obsahovat žádné ustanovení, které by omezovalo volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v rámci vnitřního trhu Unie, není-li takové omezení výslovně odůvodněno podle článku 36, čl. 45 odst. 3, čl. 52 odst. 1, článku 65 nebo článku 346 Smlouvy o fungování Evropské unie.
- (3) Veškerá opatření stanovená ve smlouvě, která omezují vývoz nebo dovoz z/do Unie nebo tranzit přes území Unie, musí být slučitelná se všemi použitelnými právními předpisy Unie, k nimž se řadí zejména:
 - (a) nařízení Rady (ES) č. 260/2009 ze dne 26. února 2009 o společných pravidlech dovozu;
 - (b) nařízení Rady (ES) č. 1061/2009 ze dne 19. října 2009, kterým se stanoví společná pravidla pro vývoz;
 - (c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 258/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se provádí článek 10 protokolu Organizace spojených národů proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (protokol OSN o střelných zbraních), a stanoví vývozní povolení, opatření pro dovoz a tranzit střelných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva; a

- (d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES ze dne 6. května 2009 o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství, ve znění pozdějších předpisů.

Tyto právní předpisy Evropské unie jsou součástí *acquis*, a je proto zásadní, aby přijetím Smlouvy o obchodu se zbraněmi nebyly zpochybněny. Vzhledem k tomu, že smlouva neobsahuje doložku o organizaci regionální integrace (*RIO clause*), je obzvláště nutné zajistit ochranu předpisů týkajících se vnitřního trhu.

Proto byla v souladu se směrnicemi Rady pro jednání v těchto záležitostech uskutečněna podrobná analýza, ze které vyplynulo, že ustanovení Smlouvy o obchodu se zbraněmi (články 6, 7, 9 a 26) zajišťují soulad Smlouvy o obchodu se zbraněmi s *acquis*. V každém případě by jakýkoliv potenciální problém týkající se souladu s *acquis* bylo možné řešit prostřednictvím čl. 26 odst. 1. Tento článek stanoví, že prováděním smlouvy nejsou dotčeny závazky, které přijaly nebo přijmou smluvní státy v souvislosti se stávajícími nebo budoucími mezinárodními dohodami, jejichž jsou smluvními stranami, pokud jsou zmíněné závazky v souladu s touto smlouvou.

Evropská unie se nemůže stát smluvní stranou Smlouvy o obchodu se zbraněmi, neboť stávající znění to umožňuje pouze státům. Smlouva o obchodu se zbraněmi nicméně umožňuje změny v pozdější fázi a Evropská unie se může stát smluvní stranou Smlouvy, pokud tak odhlasuje tříčtvrtinová většina smluvních států.

1.5 Podpis smlouvy

Evropská unie jako taková Smlouvu o obchodu se zbraněmi nemůže podepsat. Avšak vzhledem k tomu, že Smlouva o obchodu se zbraněmi spadá částečně do pravomoci Unie a částečně do pravomoci členských států, je nezbytné, aby orgány Unie a členské státy přijaly veškerá opatření za účelem spolupráce při podpisu této smlouvy a s cílem zajistit provedení závazků z ní vyplývajících.

Vzhledem k tomu, že členské státy jsou odhodlány podepsat dne 3. června 2013 Smlouvu o obchodu se zbraněmi, je třeba zaměřit se na přípravu a přijetí rozhodnutí Rady, kterým se členské státy zmocňují k podpisu Smlouvy o obchodu se zbraněmi. Jakmile bude toto rozhodnutí přijato, Komise navrhne další rozhodnutí Rady zmocňující členské státy k ratifikaci smlouvy; se takovým rozhodnutím musí souhlasit Evropský parlament.

1.6 Závěr

Je nezbytné vyřešit na mezinárodní úrovni problémy spojené s neregulovaným obchodem s konvenčními zbraněmi a napomoci budování míru a humanitárnímu úsilí. Smlouva o obchodu se zbraněmi stanoví společné právně závazné normy pro dovoz, vývoz a transfer konvenčních zbraní. Tím učiní obchod se zbraněmi odpovědnější a transparentnější, což je cíl, kterého chtějí dosáhnout Evropský parlament, Rada i Komise. Smlouva má potenciál posílit mezinárodní mír a bezpečnost na globální úrovni. Nezákonný nebo nedostatečně regulovaný obchod s konvenčními zbraněmi si vybírá daň na lidských životech: každý rok umírá v důsledku ozbrojeného násilí více než 740 000 mužů, žen a dětí. Rychlý vstup Smlouvy o obchodu se zbraněmi v platnost je tudíž nanejvýš žádoucí; je proto velice důležité, aby členské státy dne 3. června 2013 při slavnostním ceremoniálu tuto smlouvu podepsaly.

2. VÝSLEDKY KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

Nevztahuje se na tento návrh.

3. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

Článek 1

Vzhledem k tomu, že se EU nemůže stát smluvní stranou této smlouvy, zmocňuje tento článek členské státy k podpisu stávající smlouvy v oblasti, která se týká záležitostí, jež jsou ve výlučné pravomoci Unie.

Článek 2

Tento článek vybízí členské státy EU, aby pokud je to možné, podepsaly smlouvu ve stanovený den. Rada členských států poukazuje na to, že podepsání smlouvy v určený den je důležitým signálem, který má zdůraznit závazek EU a jejích členských států provést Smlouvu o obchodu se zbraněmi co nejdříve. Podle ustanovení článku 20 Smlouvy o obchodu se zbraněmi musí tuto smlouvu ratifikovat padesát států, aby mohla vstoupit v platnost. Pokud tedy tuto smlouvu podepíší všechny členské státy, bude to představovat důležitý krok k dosažení tohoto cíle.

Článek 3

Účelem tohoto rozhodnutí je zmocnit členské státy k tomu, aby se pro ně stala tato smlouva závaznou, a proto je rozhodnutí určeno jim.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Žádné.

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY,

**kterým se členské státy zmocňují, aby v zájmu Evropské unie podepsaly Smlouvu
o obchodu se zbraněmi**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 114 a čl. 207 odst. 3
ve spojení s čl. 218 odst. 5 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 11. března 2013 pověřila Rada Komisi vyjednáváním o Smlouvě o obchodu se zbraněmi v rámci Organizace spojených národů v těch záležitostech, které spadají do výlučné pravomoci Unie.
- (2) Dne 2. dubna 2013 přijalo Valné shromáždění Organizace spojených národů znění Smlouvy o obchodu se zbraněmi¹. Valné shromáždění rovněž vyzvalo smluvní státy, aby otevřely tuto smlouvu k podpisu při slavnostním ceremoniálu dne 3. června 2013.
- (3) Cílem této smlouvy je zajištění co nejprísnejších společných mezinárodních norem pro regulaci mezinárodního obchodu s konvenčními zbraněmi a prevence a vymýcení nedovoleného obchodu s konvenčními zbraněmi. Členské státy vyjádřily spokojenost s výsledky jednání a jsou připraveny bezodkladně přistoupit k podpisu smlouvy.
- (4) Ustanovení této smlouvy, která se týká společné obchodní politiky a pravidel vnitřního trhu pro transfer konvenčních zbraní a výbušnin, spadají do výlučné pravomoci Unie.
- (5) Evropská unie smlouvu podepsat nemůže, jelikož jejími smluvními stranami mohou být pouze státy.
- (6) V souladu s čl. 2 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie by proto Rada měla zmocnit členské státy k podpisu této smlouvy,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Členské státy se zmocňují podepsat Smlouvu o obchodu se zbraněmi.

Článek 2

Členské státy se vyzývají, aby podepsaly Smlouvu o obchodu se zbraněmi při slavnostním ceremoniálu v New Yorku dne 3. června 2013 nebo k nejbližšímu možnému datu.

¹ A/CONF.217/2013/L.3.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno členským státům.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda*